
Satversmei neatbilst aizliegums samazināt nodokļu soda apmēru tikai reizi trijos vai tikai reizi vienā gadā

Šodien, 3. aprīlī, Satversmes tiesa pieņēma spriedumu lietā Nr. 2007-23-01 “Par likuma “Par nodokļiem un nodevām” (2000. gada 13. aprīļa likuma redakcijā) 33.1 panta pirmās daļas vārdu “ne biežāk kā vienu reizi trijos gados” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam”.

Satversmes 1. pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika; no šī panta izriet vairums demokrātiskās valsts principu, tostarp arī samērīguma un taisnīguma princips.

Saskaņā ar apstrīdēto normu – likuma “Par nodokļiem un nodevām” (2000. gada 13. aprīļa likuma redakcijā) 33.1 panta pirmās daļas vārdiem “ne biežāk kā vienu reizi trijos gados” – gadījumos, kad nodokļu maksātājs ir pārsūdzējis Valsts ieņēmuma dienesta (VID) lēmumu par nodokļu likumu pārkāpumiem, sodu var samazināt, bet ne vairāk kā 70 procentu apmērā un ne biežāk kā vienu reizi trijos gados. Apstrīdētā norma 2004. gadā tika nomainīta ar jaunu, kas noteica, ka sodu var samazināt ne biežāk kā reizi gadā.

Pieteikumu par apstrīdētās normas atbilstību Satversmei savulaik iesniedza Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, uzskatot, ka normas piemērošana rada samērīguma un līdz ar to arī taisnīguma principa pārkāpumu gadījumos, kad uzliktais sods ir nesamērīgs ar izdarīto pārkāpumu. Praksē nereti esot sastopami gadījumi, kad nodokļu maksātājs nav uzskatāms par ļaunprātīgu nodokļu nemaksātāju, bet pieļāvis neuzmanību, piemēram, divas dienas ātrāk iekļaujot deklarācijā priekšnodokli, kas saskaņā ar likumu deklarācijā būtu jāiekļauj tikai nākamajā mēnesī. Pieteikuma iesniedzējs norādīja, ka, lai arī apstrīdētā norma jau vairākus gadus nav spēkā, tā joprojām tiek piemērota, jo tiesās vēl tiek pārbaudīti 2003. un 2004. gadā izdotie administratīvie akti.

Satversmes tiesa norādīja, ka valsts pienākums ir pēc iespējas nodrošināt soda individualizāciju, proti, tā atbilstību izdarītajam pārkāpumam. Apstrīdētā norma liedz VID un arī administratīvajām tiesām vērtēt piemērotās soda naudas samērību.

Satversmes tiesa secināja, ka piemērojot apstrīdēto normu, persona var tikt sodīta ar pārkāpumam neatbilstošu sodu. Tādēļ Satversmes tiesa atzina par nesamērīgu, tāpat Satversmes 1. pantam neatbilstošu, ne vien apstrīdēto normu, bet arī jaunāko normu, kas noteica, ka sodu var samazināt ne biežāk kā reizi gadā.

Tomēr Satversmes tiesa atzina, ka nebūtu pieļaujama abu normu atcelšana no to pieņemšanas brīža. “Tā kā nodokļu tiesību joma ir būtiska valsts darbības joma, nebūtu pieļaujama tāda situācija, ka apstrīdētās normas atcelšana novestu pie visu vai lielas daļas to VID lēmumu pārskatīšanas, kuri ir stājušies spēkā un kuros šī norma varēja būt piemērota”, norādīja tiesa. Tādēļ abas normas tika atzītas par spēkā neesošām no to pieņemšanas brīža tikai attiecībā uz tām lietām, kuras joprojām atrodas tiesvedībā. Proti, uz tām lietām, kurās personas ir apstrīdējušas un pārsūdzējušas VID uzliktās soda naudas vai uzrēķinātos nodokļus un galīgie nolēmumi līdz Satversmes tiesas sprieduma pasludināšanai vēl nav stājušies spēkā.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā publicēšanas laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” dienā. Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā <http://www.satv.tiesa.gov.lv>.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274